

Belangrijkste
boodschappen

Opdrachtgeverschap

Samenwerking

Financiën

Jaarrekeningcontrole 2018 en 2019 Provincie Utrecht

20 januari 2020

Dit document is
interactief en gemaakt
om te bekijken op:

Belangrijkste boodschappen

Opdrachtgeverschap

Samenwerking

Financiën

Provincie Utrecht
Aan de heer T. Dinklo, voorzitter van de Financiële Audit Commissie, en
aan de heer R. Strijk, gedeputeerde van Financiën

22 januari 2020

Geachte heren Dinklo en Strijk,

Hierbij ontvangt u onze uitwerking van de randvoorwaarden voor het uitvoeren van de jaarrekeningcontrole 2018 en 2019. Gezien de druk die er bestaat op het jaarrekeningproces van beide jaren is het essentieel dat wij vooraf goede afspraken met elkaar overeenkomen. In dit document zijn de belangrijkste randvoorwaarden opgenomen voor een goede samenwerking zonder verrassingen.

De randvoorwaarden zullen wij na akkoord nog uitwerken in een startnotitie (inclusief controleplan) die wij gezamenlijk zullen ondertekenen, als commitment voor het proces dat we gezamenlijk aangaan.

Wij zijn uiteraard graag bereid om de inhoud van dit voorstel nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door:

Martine Koedijk
Partner

Sytse Jan Dul
Senior Director

Belangrijkste boodschappen

Opdrachtgeverschap

Samenwerking

Financiën

Onze belangrijkste boodschappen

1. Provincie Utrecht wil de jaarrekeningcontroles van de boekjaren 2018 en 2019 voor de deadline van 15 juli 2020 afronden. Ook het ministerie van BZK vindt dat belangrijk. We zullen ons [inspannen](#) om de controles van beide jaren in het eerste half jaar van 2020 uit te voeren. Wij hebben capaciteit vrijgespeeld in onze landelijke planning om een belangrijke randvoorwaarde hiervoor in te vullen. Gezien de vele afhankelijkheden, randvoorwaarden en het proces tot op heden kunnen wij het behalen van de deadline niet garanderen. Kwaliteit staat daarbij voorop.
2. De Financiële Audit Commissie (FAC) is onze [opdrachtgever](#) namens de Staten. We vinden het belangrijk dat de FAC haar rol goed kan vervullen en in positie is. Hiertoe maken we concrete afspraken over hoe we met elkaar omgaan en [communiceren](#), waarbij zowel de a-politieke (technische) rol van de FAC tot zijn recht komt als ook de positie van PwC. Het transparant communiceren met onze opdrachtgever op basis van goede afspraken staat hierbij centraal.
3. Een [transparante afstemming en samenwerking met EY](#) is noodzakelijk om deze opdracht te kunnen accepteren en tot een succes te maken. Zij zijn immers formeel de opdrachtnemer van de controle 2018 en dat respecteren wij tot nadere afspraken met hen zijn gemaakt. Voor het efficiënt uitvoeren van de controle is daarnaast een nauwe samenwerking met EY van belang; zij (en de provincie Utrecht) moeten daartoe bereid zijn.
4. Helderheid vooraf scheelt vaak gedoe achteraf. Daarom leggen we gemaakte afspraken graag vast in een gezamenlijke [startnotitie](#). Deze afspraken zijn behoorlijk in detail en gaan over o.a. de benodigde oplevering, samenwerkingsprincipes, belangrijke mijlpalen en de wijze van escalatie indien het proces niet verloopt zoals gepland.
5. Om de afspraken waar te maken is een strakke gezamenlijke [projectbeheersing](#) essentieel. Hiertoe is het belangrijk om centrale aanspreekpunten te benoemen vanuit de provincie Utrecht en PwC.
6. Wij hebben onze inschatting van het aantal uren met u gedeeld en zullen de werkelijke uren in rekening brengen.
7. Graag bespreken wij op korte termijn in hoeverre wij de controle van zowel 2018 als 2019 kunnen uitvoeren tegen deze randvoorwaarden, zodat wij zo spoedig mogelijk onze werkzaamheden kunnen starten.

Belangrijkste boodschappen

Opdrachtgeverschap

FAC in positie

Communicatie

Samenwerking

Financiën

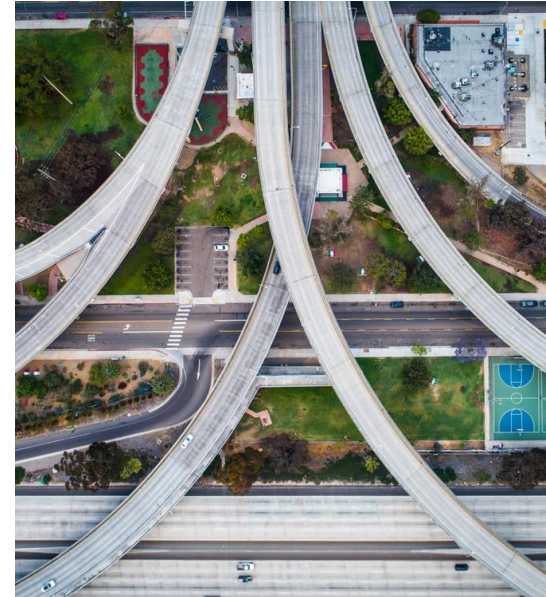
Het invullen van het opdrachtgeverschap door de FAC

De Financiële Audit Commissie (FAC) is onze opdrachtgever namens de Staten. We vinden het belangrijk dat de FAC haar rol goed kan vervullen en in positie is. De afgelopen periode is de opdrachtgevende rol lastig geweest door de benodigde extra werkzaamheden en de onduidelijkheden daaromtrent. De opdrachtgeversrol van de FAC is in principe een a-politieke, zakelijke rol, waarbij de FAC de kaders van de controleopdracht geeft aan de accountant die vervolgens onafhankelijk de jaarrekeningcontrole kan uitvoeren. De geplande uitvoering van de opdracht wordt vastgelegd in een auditplan, waarbij ook helder de (randvoorwaardelijke) afspraken met de organisatie zijn opgenomen (in de vorm van een startnotitie).

Als binnen de gestelde kaders en randvoorwaarden de controle wordt uitgevoerd, is tussentijdse afstemming met de FAC slechts een bevestiging daarvan. We zullen in alle reguliere FAC-vergaderingen (tot de afronding van deze twee controlejaren) een overzicht van de stand van zaken met u delen over de voortgang in uren ten opzichte van de planning inclusief een inschatting (forecast) ten aanzien van budget en deadline. Zo blijft de FAC steeds op de hoogte en kunnen tussentijds waar nodig aanvullende besluiten worden genomen.

Om te waarborgen dat we bij belangrijke ontwikkelingen die het maximale budget dan wel de deadline raken ook tussen de reguliere vergaderingen door de FAC op de hoogte brengen, hebben wij een tweewekelijkse telefoonafpraak met de voorzitter van de FAC en de griffie om tussentijds de stand van zaken af te stemmen.

Het is voor ons daarbij een voorwaarde dat de gesprekken over budgetten en tarieven niet in de openbaarheid worden gevoerd (maar in besloten vergaderingen). We zullen dan steeds de FAC informeren over de planning, de gemaakte uren en de financiële stand van zaken. **Het totaal budget mag na afronding van de controle openbaar worden. Overschrijding van het door de Staten vastgestelde totaalbudget leiden tot een begrotingswijziging.**

Belangrijkste boodschappen

Opdrachtgeverschap

FAC in positie

Communicatie

Samenwerking

Financiën

Communicatie

Ten aanzien van onderlinge communicatie tussen de provincie en PwC, maar ook ten aanzien van communicatie richting Staten dan wel persberichten willen wij de volgende afspraken maken:

- Zowel de provincie als PwC stelt een kernteam samen. Dit betreft een beperkte groep van medewerkers die het proces overzien, de inhoud overzien en afstemming hebben over zowel planning, bevindingen als inhoudelijke vraagstukken.
- Naast regulier dagelijks overleg wanneer het controleteam aanwezig is, wordt elke week een telefonische afspraak (of fysiek indien PwC reeds in huis is) georganiseerd tussen kernteam provincie en kernteam PwC.
- Elke twee weken wordt een telefonische afspraak gepland tussen de voorzitter van de FAC, de griffie en partner PwC, waarin de voortgang van het proces en de uitputting van het budget wordt besproken en eventueel de noodzaak van een extra FAC afgestemd.
- Elke twee weken wordt een telefonische afspraak gepland met de portefeuillehouder financiën, eventueel manager met bedrijfsvoering in portefeuille en partner PwC. Hierin wordt tevens de voortgang van het proces besproken.
- Bij benodigde escalatie (niet voldoende oplevering, planning loopt gevaar, goedkeurende verklaring komt in geding etc.) wordt door de partner van PwC geëscaleerd naar portefeuillehouder financiën en voorzitter van de FAC.
- Bij eventuele persberichten, brieven naar de Staten, overige communicatie over de uitvoering van de opdracht 2018 en 2019 vindt altijd eerst afstemming plaats met PwC over de inhoud. Dit geldt ook voor een eventueel persbericht over de overgang van EY naar PwC.
- Zoals op de vorige pagina beschreven geeft de partner van PwC op de reguliere FAC vergaderingen een toelichting op de voortgang aan de FAC aan de hand van een overzicht, waarin ook een inschatting van de nog benodigde uren wordt opgenomen.
- Over de stand van zaken van de bestede uren (en kosten) wordt maandelijks een overzicht opgeleverd van de bestede uren en daarmee gepaard gaande euro's. Deze bedragen worden hierbij maandelijks gefactureerd.

Belangrijkste boodschappen

Opdrachtgeverschap

Samenwerking

Heldere verwachtingen

Transparant met EY

Concrete afspraken vooraf

Financiën

Heldere verwachtingen vooraf

Provincie Utrecht wil de jaarrekeningcontroles van de boekjaren 2018 en 2019 voor de deadline van 15 juli 2020 afronden. Ook het ministerie van BZK vindt dat belangrijk. We zullen ons inspannen om de controles van beide jaren in het eerste half jaar van 2020 uit te voeren en hebben daarvoor capaciteit vrijgespeeld. Gezien de vele afhankelijkheden, randvoorwaarden en het proces tot op heden kunnen wij het behalen van de deadline niet garanderen. Kwaliteit staat daarbij voorop.

Om de verwachtingen aan de voorkant goed af te stemmen met alle partijen willen wij in elk geval de volgende afspraken maken:

- Aan de voorkant worden duidelijke afspraken gemaakt met organisatie over op te leveren stukken. Aangezien dit tevens het eerste jaar is van onze controle zal dit een proces zijn waarin een grote basislijst beschikbaar komt aan de voorkant, maar waarin ook gedurende het controleproces nadere op te leveren stukken nog opgevraagd kunnen worden. Dit proberen wij zo goed mogelijk in de basislijst reeds te ondervangen.
- Er zijn duidelijke afspraken over communicatie ([zie ook vorige sheet](#)).
- Aan de voorkant wordt een afspraak georganiseerd tussen Ministerie van BZK, provincie Utrecht en PwC om de verwachtingen over het proces en eventuele alternatieven met elkaar transparant te hebben besproken.
- Over de te besteden kosten maken wij aan de voorkant een goede inschatting. Door de complexe situatie in combinatie met een eerstejaars controle is deze inschatting echter moeilijk te maken. De met u gedeelde inschatting is derhalve een indicatie van het verwachte budget. Wij rekenen af op basis van [werkelijke uren](#), waarbij wij de provincie maandelijks informeren over het aantal bestede uren/euro's.
- In onze gezamenlijke startnotitie worden duidelijke afspraken gemaakt over de inzet van de verbijzonderde interne controle. Uitgangspunt van onze kant is dat of de verbijzonderde interne controle functie of het kernteam kwaliteitswerkzaamheden heeft uitgevoerd c.q. interne controles heeft uitgevoerd op de op te leveren documentatie.
- Door de provincie wordt een duidelijk verbeterplan ten aanzien van de interne beheersing opgesteld (inclusief opvolging van integriteitsbevindingen). Wij verwachten elk kwartaal een terugkoppeling op de realisatie van dit plan, zodat we in de controle hier ook naar kunnen kijken (indien relevant). Hiermee zorgen we dat we naast een focus op de jaarrekeningen ook zorgen voor een voldoende kritische blik en spiegel t.a.v. de structurele verbetermaatregelen.

Belangrijkste boodschappen

Opdrachtgeverschap

Samenwerking

Heldere verwachtingen

Transparant met EY

Concrete afspraken vooraf

Financiën

Transparantie en samenwerking met EY

EY is opdrachtnemer 2018

Een transparante afstemming en samenwerking met EY is noodzakelijk voor ons om deze opdracht te kunnen accepteren en tot een succes te maken. Zij zijn immers formeel de opdrachtnemer van de controle 2018 en dat respecteren wij tot nadere afspraken met hen zijn gemaakt. Om onze collega niet te passeren willen wij open in de driehoek (EY-Utrecht-PwC) het gesprek voeren.

Samenwerking met EY cruciaal voor efficiënte aanpak

Mocht EY akkoord gaan dat wij de opdracht van 2018 overnemen dan blijft commitment en beschikbaarheid van EY voor overleg over bijzonderheden, inzage in dossiers (dossierreview) cruciaal voor een efficiënte aanpak. Zij hebben immers al diverse werkzaamheden verricht, waar we zoveel als mogelijk gebruik van willen maken, zoals bijvoorbeeld de procesbeschrijvingen.

Dit betekent dat ook de mogelijkheid om later nog langs te komen voor inzage of overleg optioneel moet zijn voor zowel EY als de provincie Utrecht. Aan de voorkant verwachten wij duidelijke afspraken hierover.

Belangrijkste boodschappen

Opdrachtgeverschap

Samenwerking

Heldere verwachtingen

Transparant met EY

Concrete afspraken vooraf

Financiën

Concrete afspraken vooraf

Om de opdracht tot een succes te maken, is het belangrijk dat we concrete en heldere afspraken vooraf maken. Hierbij denken wij aan:

- Volledige commitment van provincie Utrecht ten aanzien van realiseren van de diverse af te spreken oplevermomenten en de kwaliteit van de oplevering.
- Gezamenlijk zorgen voor duidelijkheid vooraf over koppeling tussen financiële administratie en jaarrekeningposten. Hierbij moeten de financiële stromen in “bakjes” worden ingedeeld om te bepalen welke financiële stromen onder welke jaarrekeningposten vallen. Dit is bepalend voor de opbouw van het balansdossier en de aanpak van de jaarrekeningcontrole en daarmee een essentiële stap in het jaarrekeningproces.
- Gezamenlijke planning met concrete afspraken over oplevermomenten en mijlpalen.
- Voor de start van de controlewerkzaamheden worden alle gezamenlijke overleggen (zowel met FAC, portefeuillehouder, management, organisatie) gepland.
- Vooraf duidelijke afspraken over werkplekken.
- Vanwege de focus op het proces van de jaarrekeningcontrole is ons voorstel om praktisch om te gaan met in de offerte toegezegde zaken. Over 2018 en 2019 bijvoorbeeld geen aanvullende speerpunten, geen aanvullende rapportages, maar focus op het zo effectief en efficiënt mogelijk uitvoeren van de jaarrekeningcontrole (om de gezamenlijke belasting en controlekosten hiermee te beperken).
- Qua uit te brengen rapportages kijken wij naar de mogelijkheid om de jaren 2018 en 2019 te combineren (dus één managementletter voor het college, één boardletter (bestuurlijke samenvatting van de

managementletter) en één accountantsverslag voor de Staten over twee jaren gezamenlijk). De vaktechnische haalbaarheid hiervan wordt nog nader onderzocht.

- Bij geplande gesprekken waarborgen we aan beide kanten dat de relevante medewerkers aan tafel zitten met kennis van zaken. Dit voorkomt het meermalig moeten plannen van afspraken voor één onderwerp.
- Er zijn conform afspraak twee complete jaarrekeningen (inclusief onderdeel jaarverslag) beschikbaar bij de start van de controlewerkzaamheden (op basis van de gezamenlijke planning).
- Er vindt een review plaats door het kernteam op de op te leveren stukken, zodat de kwaliteit van de opgeleverde stukken wordt gewaarborgd.
- Een ingenomen standpunt (‘position paper’) door de provincie Utrecht op bepaalde thema’s betreft een intern afgestemd en gedragen standpunt. Dit dwingt af dat intern eerst overleg plaatsvindt over bepaalde onderwerpen voordat tot een standpunt wordt gekomen.
- De gemaakte afspraken worden bekrachtigd in een gezamenlijk op te stellen startnotitie. Zowel de provincie als PwC zorgen voor een actieve bijdrage bij het opstellen en inrichten van de startnotitie.
- Bij vergaderingen van de FAC wordt met de agenda rekening gehouden met aanwezigheid accountant (begin agenda). Dit om te waarborgen dat de tijd efficiënt wordt benut.

Belangrijkste boodschappen

Opdrachtgeverschap

Samenwerking

Financiën

Inschatting van budget: we brengen de werkelijke uren in rekening

Het jaarrekeningproces 2018 en 2019 zal geen normaal proces zijn. De planning van het traject, maar ook de uitvoering en waarborging van de kwaliteit van oplevering zijn belangrijke speerpunten. Het combineren van twee jaren zal daarbij enerzijds naar verwachting efficiency voordelen opleveren, aan de andere kant zal het verhoogde risicoprofiel er voor zorgen dat veel extra uren ingezet moeten gaan worden om het traject op een goede wijze uit te voeren en afronden (inclusief extra kwaliteitscontroles). Het is hiermee ook moeilijk om een goede inschatting te maken van de te plannen en in te zetten uren.

Wij stellen derhalve het volgende voor:

- We zullen capaciteit vrijmaken in onze planning om het jaarrekeningtraject aan te gaan (verspreid over de periode januari tot en met medio juli 2020).
- Wij brengen de werkelijke uren tegen het afgesproken gemiddelde tarief in rekening. Indien uit de voortgang van de controle blijkt dat de mix van in te zetten medewerkers aanzienlijk afwijkt (dus dat we meer duurdere medewerkers moeten inzetten dan verwacht), zullen wij in overleg met u treden over het in rekening te brengen gemiddeld uurtarief.
- Wij brengen onze “out-of-pocket”-kosten aanvullend bij u in rekening.
- De ingeschatte urenbesteding is alleen haalbaar indien sprake is van een kwalitatief goede oplevering van de jaarrekeningdossiers, een adequate opvolging heeft plaatsgevonden van de integriteitscasus Uithoflijn (inclusief geen nieuwe casussen) en een goede samenwerking en beschikbaarheid van EY is toegezegd.
- Wij zullen maandelijks een factuur versturen voor de in die maand bestede uren.
- Wij zullen de organisatie en de voorzitter van de FAC tweewekelijks informeren over de geplande uren versus de werkelijke uren, de stand van zaken met betrekking tot de oplevering en onze inschatting van de resterende uren/tijdsplanning.
- Wij informeren de FAC op de reguliere vergaderingen.
- Indien blijkt dat het traject van beide jaarrekeningcontroles niet afgerond binnen het toegekende budget zullen wij nader in overleg treden over gevolgen voor de planning, de afronding van het traject en ons budget. Bij eventuele discussie hierover zal de voorzitter van de sector het gesprek met u voeren, om de uitvoerende partner te laten focussen op de uitvoering en kwaliteit van de opdracht.